

Hvad brændestablen gemte....

Af: Magnus Gammelgaard

Min lillebrors familie har en sommerhushave på Djursland. Ikke en grund som de andre sommerhusejere, der gør hvad de kan for at få det hele til at "se ordentligt ud". Nej min lillebrors sommerhusgrund er nærmest at betragte som et vildnis. Velmenende naboer har da også i tidens løb tilbudt ham at låne forskelligt motoriseret havegrej, men det er det ligesom ikke blevet "tid" til.

Nede for enden af grunden står en stor skovfyr med sin eventyrlige grenopbygning og heroppe i kronen har drengene deres hule. Nedenunder er der en gammel brændestabel, mest af grantræ og her kan man gå på opdagelse.....

Træet i brændestablen har lagt der nogle år uden at være overdækket. Det har gjort det til den perfekte bolig for en bestemt insektgruppe, nemlig træbukkene (*Cerambycidae*).

De er så fantastiske de træbukke. Med en størrelse på helt op til 4 cm og lange, leddede følehorn adskiller de sig fra mange andre insekter. Mange af dem har smukke farvetegninger der gør dem lette at genkende og det faktum at vi "kun" har 77 arter i Danmark, gør det overkommeligt for de fleste at være med.

Foto: Voksen træbuk af arten Båndet tandbuk (*Rhagium bifasciatum*)

De voksne biller lever af nektar fra blomsterne, men larverne lever af træ! Ikke frisk træ for de fleste arter ynder træ, der er begyndt at blive nedbrudt.

Det er hård kost, men udstyret med kraftige munddele så går det som en leg. Kløver man træstykkerne åbner der sig en ny verden af hemmelige gange, huler, træsmuld og efter kort tids søgen finder vi den første store larve. En ordentlig krabat – flere centimer og med kindbarker så store som Der er ikke meget næring i sådan noget gammelt træ og derfor må larven tilbringe flere år i det konstante mørke inde i træstykket.

En af drengene ville gerne holde larven, men det varede kort. Larven er blind og kan ikke kende forskel på en følsom barnehånd og et stykke træ. Her stoppede legen – og en lille forsigtig tåre kom til syne i øjenkrogen på den ellers så seje gut.

Foto: Larve af Båndet tandbuk nede i et træstykke

Så er det bedre med de voksne træbukke og efter kort tids søgen dukkede endnu en repræsentant for familien op. Det var solens refleksion i dyrets krop der vakte opmærksomhed – violbukken....

Jeg har siden fået fundet bekræftet fundet hos eksperter på siden

http://www.fugleognatur.dk/forum/show_message.asp?MessageID=1170176&ForumID=33

Til forskel fra mange andre træbukke foretrækker larverne her tørt nåletræ og findes ofte ved tømmerpladser og savværker og **huse**. Den er ikke almindelig at finde, men alligevel udbredt over det meste af landet.

Er træbukke skadedyr?

Fundet af violbukken affødte spørgsmålet om en eventuel fare ved at have sådanne smukke dyr tæt ved beboelseshuse. I litteraturen anføres det at violbukken ikke forårsager nævneværdig skade ¹⁾.

Nogen har fortalt mig om husbukken. "Husbukken er ikke jævnt udbredt i Danmark. Den har en overvejende sydøstlig udbredelse og er således hyppigst på Lolland, Falster, Bornholm og Sjælland, og aftager mod nord og vest. Den forekommer dog også i Skagen, men ikke i Vestjylland". ²⁾

Husbukken skal man tage alvorlig. Heldigvis er de ikke så almindelig og hvis man ikke anvender gammelt tømmer fra sin egen brændestabel til byggemateriale, er der næppe nogen større fare ved at anlægge en sådan.

Violbuk (*Callidium violaceum*)

Jeg vil anlægge min egen brændestabel!

Min have er ikke så vild som min lillebrors. Alligevel vil jeg nu så gerne opleve træbukkene på nært hold - ikke mindst når børnebørnene kommer på besøg...

Min egen brændestabel

Nede under den store Himalaya-ceder er der plads. Her samtidig skygge så brændet ikke tørrer ud, men er fugtigt i lang tid. Jeg lægger brændet direkte på jorden så fugten herfra kan trænge op i brændet. En del er fra nåletræ, for det foretrækker en lang række af træbukkene. Med tiden vil jeg også tilføje løvtræ så andre arter også kan føle sig hjemme.

Nu er det bare at vente – måske allerede næste år vil vi få nye beboere i haven. De skal være velkomne og derudover er sådan en brændestabel nu alligevel ret dekorativ.

Får du lyst til at lege med kan jeg varmt anbefale hæftet om træbukke fra serien natur og museum. Desuden har biolog Lars J. Larsen skrevet bogen "Insekthaven" der er fyldt med idéer til "det vilde haveliv".

Litteratur

- 1) Træbukke af Philip Francis Thomsen Natur og Museum.
- 2) <http://www.dpil.dk/dpil2005/HTML/usbuk.htm>
- 3) Insekthaven med blomstereng og insekthoteller. Lars J Larsen

Billeder fra træbukkejagten.....

Rød blomsterbuk (Hun)

Rød blomsterbuk (Han)

Puppekammeret fra båndet tandbuk

Her var den første larve af fyrretandbukken

Gammelt brænde er den helt rigtige træbukkebolig

Her var den første larve af båndet tandbuk

Kort om træbukke

På verdensplan kendes omkring 25.000 arter. I Danmark er der fundet 77. De voksne insekter er oftest ret store, flere centimeter, med karakteristiske lange 11-12 leddede følehorn. Mange arter er farvestrålende og derfor ynglings objekter for billesamlere og andre insektentusiaster. En hel gruppe har fået navnet blomsterbukke fordi de netop søger der føde her.

Larverne lever i træ. Visse arter kan leve i levende træer ofte dog i træer, der på en eller anden måde er beskadiget. Det almindeligste sted at finde de store larver er dog i fugtigt træ, der er under nedbrydning, f.eks. i brændestabler. Her lever de og æder den nærringsfattige kost hvilket gør det nødvendigt at tilbringe flere år i mørket, før man er stor nok til at forpuppe sig. Enkelte arter, mest kendt er husbukken, er et skadedyr idet den kan trives i tørt træ, ofte i tagkonstruktioner. Denne art skal man have respekt for, men heldigvis er den ikke så udbredt. Etablering af en brændestabel giver umiddelbart ikke større risiko for at få angreb af husbukke i sit hus. Der er dog ingen grund til at lægge stablen lige op ad huset.

Se fotos af træbukke på siden <http://www.plantesygdomme.dk/traebukke.htm>

Pas på de eksotiske træbukke!

Blinde passagerer

Vi elsker at anskaffe os nye planter til haven. Supplere nogle vi har i forvejen med nye arter eller sorter. Tidligere var det kun den lokale planteskole som kunne indfri vore ønsker, men i dag er haverejser til udenlandske planteskoler og plantemarkeder blevet rigtig populære. Internethandel har ligeledes givet os nye muligheder ligesom planteskolerne også i stigende grad importerer planter fra fjernere himmelstrøg.

Blinde passagerer

Dette indebærer en stor risiko for at vi samtidig får indført uønskede skadedyr eller plantesygdomme til landet. Nogle af dem kan være rigtig aggressive som tilfældet er med den Asiatiske Citrustræbuk (Anoplophora chinensis).

Asiatiske Citrustræbuk

Den asiatiske citrustræbuk blev den 9. juni 2011 set og fanget af en borger i Næsbyhoved-Broby på Fyn. Træet hvor træbukken har boet, havde tre udgangshuller, hvorfor Plantedirektoratet formoder, at der stadig er to træbukke løs. Der var tale om angreb i japansk ahorn (*Acer palmatum*)

Citrustræbukken kan angribe et meget bredt spektrum af løvtræer, bl.a. ahorn, pil, poppel, æble og pære og den kan forårsage store skader på træerne, fordi larverne gnaver i stammer og i rødder. Her gnaver de tunneller, der ødelægger vandtransporten i planterne og gør dem mere modtagelige for sygdomme.

Citrustræbukken har i Italien givet store problemer, hvor den nu har bredt sig over et område på mere end 100 km². Her er der igangsat omfattende rydning af løvtræer for at nedkæmpe angrebet. Den er også fundet i Holland, hvor det heldigvis er lykkedes at bekæmpe den.

Se også <http://haveselskabet.dk/artikel/pas-p%C3%A5-tr%C3%A6bukkene>

